

Politinė deklaracija, kuria nustatomi Europos Sąjungos ir Jungtinės Karalystės būsimų santykių pagrindiniai principai

(2019/C 66 I/02)

ĮVADAS

1. Europos Sąjunga (toliau – Sąjunga) ir Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė (toliau – Jungtinė Karalystė) (abi toliau – Šalys) susitarė dėl šios politinės deklaracijos dėl savo būsimų santykių, remdamosi tuo, kad Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 50 straipsnio 2 dalyje numatytos derybos dėl susitarimo, kuriame nustatoma išstojančios valstybės narės išstojimo iš Sąjungos tvarka atsižvelgiant į pagrindinius būsimų tos valstybės santykių su Sąjunga principus. Atsižvelgiant į tai, ši deklaracija pridedama prie Susitarimo dėl išstojimo, kurį Šalys patvirtino su sąlyga, kad jis bus ratifikuotas.
2. Sąjunga ir Jungtinė Karalystė yra pasiryžusios dirbti kartu, kad būtų apsaugota taisyklėmis grindžiama tarptautinė tvarka, teisinė valstybė, užtikrintas demokratijos propagavimas, aukšti standartai laisvos ir sąžiningos prekybos, darbuotojų teisių, vartotojų ir aplinkos apsaugos srityse ir bendradarbiavimas kovojant su vidaus ir išorės grėsmėmis jų vertybėms ir interesams.
3. Vadovaujantis ta dvasia, šioje deklaracijoje nustatyti plataus užmojo, visapusiškos, glaudžios ir lanksčios partnerystės prekybos ir ekonominio bendradarbiavimo, teisėsaugos ir baudžiamosios justicijos, užsienio politikos, saugumo ir gynybos ir platesnėse bendradarbiavimo srityse elementai. Būsimi santykiai gali apimti ir kitas bendradarbiavimo sritis, nei aprašyta šioje politinėje deklaracijoje, jei derybų metu Šalys mano, kad tai atitinka abipusių jų interesus. Šie santykiai bus pagrįsti bendromis Sąjungos ir Jungtinės Karalystės vertybėmis ir interesais. Jie kyla iš jų geografijos, istorijos ir idealų, įtvirtintų bendrame europiniame jų pavelde. Sąjunga ir Jungtinė Karalystė sutinka, kad klestėjimas ir saugumas sustiprinami atsiveriant laisvai ir sąžiningai prekybai, ginant individualias teises ir teisingą valstybę, apsaugant darbuotojus, vartotojus ir aplinką ir kartu kovojant su išorėje ar viduje kylančiomis grėsmėmis teisėms ir vertybėms.
4. Būsimi santykiai bus pagrįsti teisių ir pareigų pusiausvyra, atsižvelgiant į kiekvienos Šalies principus. Šia pusiausvyra turi būti užtikrintas Sąjungos sprendimų priėmimo autonomiškumas ir ji turi atitikti Sąjungos principus, visų pirma bendrosios rinkos ir muitų sąjungos vientisumo ir keturių laisvių nedalumo atžvilgiu. Ja taip pat turi būti užtikrintas Jungtinės Karalystės suverenitetas ir jos vidaus rinkos apsauga, kartu gerbiant 2016 m. referendumo rezultatą, be kita ko, kiek tai susiję su jos nepriklausomos prekybos politikos plėtojimu ir laisvo asmenų judėjimo tarp Sąjungos ir Jungtinės Karalystės nutraukimu.
5. Jungtinės Karalystės narystės Sąjungoje laikotarpiu pasiektas aukštas Sąjungos ir Jungtinės Karalystės ekonomikos tarpusavio integracijos lygis, o Sąjungos ir Jungtinės Karalystės žmonių praeitis bei ateitis ir praeities bei ateities prioritetai yra persipynę. Akivaizdu, kad būsimuose santykiuose reikės atsižvelgti į šį unikalų kontekstą. Nors būsimi santykiai negali prilygti narystės teisėms ar pareigoms, Šalys susitaria, kad į būsimus santykius turėtų būti žvelgiama labai ambicingai, kiek tai susiję su jų apimtimi ir glaudumu, ir pripažįsta, kad laikui bėgant jie gali kisti. Pirmiausia tai turėtų būti santykiai, kurie atitiks Sąjungos ir Jungtinės Karalystės piliečių interesus – dabar ir ateityje.

I DALIS. PRADINĖS NUOSTATOS

I. Bendradarbiavimo pagrindas

A. Pagrindinės vertybės ir teisės

6. Šalys susitaria, kad būsimi santykiai turėtų būti grindžiami bendromis vertybėmis – pagarba žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, demokratiniams principams, teisinė valstybės principui bei jų apsauga ir ginklų neplatrinimo rėmimu. Šalys susitaria, kad šios vertybės yra esminė šiuose pagrindiniuose principuose numatyto bendradarbiavimo sąlyga. Šalys taip pat dar kartą patvirtina savo išipareigojamą propaguoti veiksmingą daugiašališkumą.
7. Būsimi santykiai turėtų apimti nuolatinį Jungtinės Karalystės išipareigojamą laikytis Europos žmogaus teisių konvencijos (EŽTK) sistemos, o Sąjungai ir jos valstybėms narėms toliau bus privaloma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, kurioje patvirtinamos teisės, kylančios visų pirma iš EŽTK.

- B. *Duomenų apsauga*
8. Atsižvelgiant į duomenų judėjimo ir mainų būsimuose santykiuose svarbą, Šalys įsipareigoja užtikrinti aukšto lygio asmens duomenų apsaugą siekiant palengvinti toki tarpusavio judėjimą.
 9. Sąjungos duomenų apsaugos taisyklėmis numatyta sistema, pagal kurią Europos Komisija gali pripažinti, kad trečiosios valstybės duomenų apsaugos standartais užtikrinama tinkamo lygio apsauga, taip palengvinant asmens duomenų perdavimą tai trečiajai valstybei. Remdamasi šia sistema, Europos Komisija ims vertinimų Jungtinės Karalystės atžvilgiu kuo greičiau po Jungtinės Karalystės išstojimo, stengdamasi sprendimus priimti ne vėliau kaip 2020 m. pabaigoje, jei bus tenkinamos taikytinos sąlygos. Atkreipiant dėmesį į tai, kad Jungtinė Karalystė pradės nustatinėti savo pačios tarptautinę perdavimo tvarką, Jungtinė Karalystė per tą patį laikotarpį ims veiksmų, kad būtų užtikrintas panašus asmens duomenų perdavimo Sąjungai palengvinimas, jei bus tenkinamos taikytinos sąlygos. Būsiami santykiai neturės poveikio Šalių teisei savarankiškai priimti atitinkamas savo asmens duomenų apsaugos taisykles.
 10. Šiame kontekste Šalys taip pat turėtų nustatyti atitinkamo reguliavimo institucijų tarpusavio bendradarbiavimo tvarką.

II. Bendro intereso sritys

A. *Dalyvavimas Sąjungos programose*

11. Atkreipdamos dėmesį į numatytą būsimų santykių visapusiškumą ir glaudumą ir į glaudų piliečių tarpusavio ryšį, Šalys nustatys Jungtinės Karalystės dalyvavimo Sąjungos programose bendruosius principus ir sąlygas, laikantis atitinkamose Sąjungos priemonėse išdėstytų sąlygų, tokiose srityse, kaip mokslo ir inovacijų, jaunimo, kultūros ir švietimo, užjūrio teritorijų vystymosi ir išorės veiksmų, gynybos pajėgumų, civilinės saugos ir kosmoso. Šie principai ir sąlygos turėtų apimti sąžiningą ir tinkamą finansinį įnašą, nuostatas, leidžiančias abiem Šalims vykdyti patikimą finansų valdymą, vienodas sąlygas dalyviams, taip pat valdymą ir konsultavimąsi, atitinkantį Šalių tarpusavio bendradarbiavimo pobūdį.
12. Šalys taip pat apsvarstys Jungtinės Karalystės dalyvavimo Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros konsorciuose (ERIC) galimybę, laikantis Sąjungos teisinėse priemonėse ir atskirų ERIC įstatuose nustatytų sąlygų, taip pat atsižvelgdamos į Jungtinės Karalystės dalyvavimo Sąjungos mokslo ir inovacijų programose lygį.
13. Šalys primena savo bendrą įsipareigojimą įgyvendinti būsimą programą PEACE PLUS, kad būtų tęsiamas darbas remiant susitaikymą ir bendrą ateitį Šiaurės Airijoje, išlaikant dabartines finansavimo proporcijas būsimoje programoje.

B. *Dialogai*

14. Šalys turėtų plėtoti dialogą ir mainus bendro intereso srityse, siekdamas nustatyti galimybes bendradarbiauti, dalytis geriausios praktikos pavyzdžiais ir ekspertinėmis žiniomis ir veikti kartu – be kita ko, kultūros, švietimo, mokslo ir inovacijų srityse. Kalbant apie šias sritis, Šalys pripažįsta judumo ir objektų bei įrangos laikino perkėlimo svarbą sudarant sąlygas bendradarbiavimui. Šalys taip pat apsvarstys kultūros ir švietimo sričių grupių vykdomą bendradarbiavimą.
15. Be to, Šalys atkreipia dėmesį į Jungtinės Karalystės ketinimą apsvarstyti būsimų santykių su Europos investicijų banko (EIB) grupe galimybes.

II DALIS. EKONOMINĖ PARTNERYSTĖ

I. Tikslai ir principai

16. Šalys pripažįsta, kad jų prekybos ir investicijų santykiai yra ypač svarbūs: jie atspindi daugiau nei 45 metus trukusią ekonominę integraciją Jungtinės Karalystės narystės Sąjungoje laikotarpiu, abiejų Šalių ekonomikos dydį ir jų geografinį artumą, dėl kurių susiformavo sudėtingos ir integruotos tiekimo grandinės.
17. Atsižvelgdamos į šias aplinkybes, Šalys susitaria plėtoti plataus užmojo, įvairias sritis apimančią ir subalansuotą ekonominę partnerystę. Ši partnerystė bus išsami ir apims laisvosios prekybos erdvę, taip pat platesnį sektorinį bendradarbiavimą, kai tai atitinka abipusius Šalių interesus. Ji bus grindžiama nuostatomis, kuriomis bus užtikrinamos vienodos sąlygos atvirai ir sąžiningai konkurencijai, kaip išdėstyta šios dalies XIV skirsnyje. Ja turėtų būti sudaromos palankesnės sąlygos prekybai ir investicijoms tarp Šalių, kiek tai įmanoma, kartu gerbiant Sąjungos bendrosios rinkos ir muitų sąjungos vientisumą, taip pat Jungtinės Karalystės vidaus rinkos vientisumą ir pripažįstant, kad Jungtinė Karalystė plėtos nepriklausomą prekybos politiką už šios ekonominės partnerystės ribų.

18. Šalys išlaikys savo autonomiškumą ir galimybę reglamentuoti ekonominę veiklą užtikrinant tokius apsaugos lygius, kuriuos kiekviena iš jų laiko tinkamais, kad pasiektų teisėtus viešosios politikos tikslus, pavyzdžiui, visuomenės sveikatos, gyvūnų sveikatos ir gerovės, socialinių paslaugų, viešojo švietimo, saugos, aplinkosaugos, įskaitant klimato kaitą, visuomenės dorovės, socialinės ar vartotojų apsaugos, privatumo bei duomenų apsaugos ir kultūros įvairovės skatinimo bei apsaugos tikslus. Ekonominėje partnerystėje bus pripažįstama, kad visa apimantis Šalių tikslas yra darnus vystymasis. Ekonominėje partnerystėje taip pat bus numatytos tinkamos bendrosios išimties, be kita ko, susijusios su saugumu.
19. Šalys primena savo pasiryžimą pakeisti su Šiaurės Airija susijusį stabilumą užtikrinantį sprendimą vėlesniu susitarimu, kuriuo nustatoma alternatyvi tvarka, kuria būtų visam laikui užtikrinta, kad bus išvengta realios sienos Airijos saloje.

II. Prekės

A. Tikslai ir principai

20. Šalys numato plėtoti kuo glaudesnius prekybos prekėmis santykius, kad būtų sudarytos palankios sąlygos lengvai vykdyti teisėtą prekybą.
21. Šiomis priemonėmis bus atsižvelgiama į tai, kad Jungtinei Karalystei išstojus iš Sąjungos Šalys turės atskiras rinkas ir atskiras teisines sistemas. Prekių vežimas per sienas gali kelti riziką šių rinkų vientisumui ir tinkamam veikimui, kurie valdomi taikant muitinės procedūras ir tikrinimą.
22. Tačiau, kad palengvintų prekių vežimą per sienas, Šalys numato nustatyti išsamias priemones, kuriomis bus sukurta laisvosios prekybos erdvė, apimanti glaudų bendradarbiavimą reglamentavimo ir muitų srityse, grindžiama nuostatomis, užtikrinančiomis vienodas sąlygas atvirai ir sąžiningai konkurencijai.

B. Tarifai

23. Ekonominė partnerystė turėtų būti užtikrinta, kad jokiame sektoriuje nebūtų tarifų, mokesčių, rinkliavų ar kiekybinių apribojimų, taikant plataus užmojo muitinės tvarką, kuria, laikantis pirmiau išdėstytų Šalių tikslų ir principų, plėtojama ir tobulinama Išstojimo susitarime numatyta bendra muitų teritorija, dėl kurios kilmės taisyklių tikrinimas tampa nereikalingas.

C. Reglamentavimo aspektai

24. Išlaikydamos reglamentavimo autonomiškumą, Šalys įdiegs nuostatas, kuriomis skatinami skaidrūs, veiksmingi, bereikalingų kliūčių prekybai prekėmis vengimą skatinantys ir, kiek įmanoma, suderinami reglamentavimo metodai. Tvarka, susijusi su techninėmis prekybos kliūtimis ir sanitarijos bei fitosanitarijos priemonėmis, turėtų būti grindžiama atitinkamais PPO susitarimais ir ja turėtų būti numatoma daugiau nei šiais susitarimais. Konkrečiai, tvarka, susijusi su techninėmis prekybos kliūtimis, turėtų apimti standartizacijos, techninių reglamentų, atitikties vertinimo, akreditavimo, rinkos priežiūros, metrologijos ir ženklinimo srityse taikomus bendrus principus. Kiek tai susiję su sanitarijos ir fitosanitarijos priemonėmis, Šalys turėtų laikyti viena kitą vienu subjektu, be kita ko, sertifikavimo tikslais, ir pripažinti skirstymą į regionus remiantis eksportuojančios šalies pateikta tinkama epidemiologine informacija. Šalys taip pat išnagrinės Jungtinės Karalystės valdžios institucijų bendradarbiavimo su Sąjungos agentūroms, pavyzdžiui, Europos vaistų agentūra (EMA), Europos cheminių medžiagų agentūra (ECHA) ir Europos aviacijos saugos agentūra (EASA), galimybę.
25. Šiame kontekste Jungtinė Karalystė apsvaistys galimybę atitinkamose srityse derinti savo taisykles su Sąjungos taisyklėmis.

D. Muitai

26. Siekdamas bendrų savo tikslų, Šalys įdiegs plataus užmojo muitinės priemones. Tai darydamos Šalys numato naudotis visomis galimomis palankesnių sąlygų sudarymo priemonėmis ir technologijomis, visapusiškai gerbdamos savo teisines sistemas ir užtikrindamos, kad muitinės galėtų apsaugoti Šalių atitinkamus finansinius interesus ir užtikrinti viešosios politikos vykdymą. Šiuo tikslu jos ketina apsvaistyti patikimų prekiautojų programų tarpusavio pripažinimą, administracinį bendradarbiavimą muitinės srityje ir savitarpio pagalbą, be kita ko, vykdant reikalavimus, susijusius su mokesčiais ir muitais, taip pat keičiantis informacija, kad galėtų kovoti su sukčiavimu muitų srityje ir kita neteisėta veikla.
27. Tokios palankesnių sąlygų sudarymo priemonės ir technologijos taip pat bus apsvaistytos rengiant alternatyvią tvarką, kuria būtų visam laikui užtikrinta, kad bus išvengta realios sienos Airijos saloje.

E. *Poveikis patikrinimams ir kontrolei*

28. Šalys numato, kad į Jungtinės Karalystės išpareigojimų bendradarbiauti muitų ir reglamentavimo srityse, be kita ko, kiek tai susiję su taisyklių derinimu, mastą bus atsižvelgiama vykdant susijusius patikrinimus ir kontrolę, laikant tai riziką mažinančiu veiksniu. Visa tai, kartu taikant visas galimas pirmiau apibūdintas palankesnių sąlygų sudarymo priemonės, gali nulemti labai įvairius su administraciniais procesais, taip pat patikrinimais ir kontrole, susijusius rezultatus, ir Šalys šiame kontekste atkreipia dėmesį į savo ketinimą siekti kuo didesnio užmojo, kartu gerbdamos savo atitinkamų rinkų ir teisinių sistemų vientisumą.

III. Paslaugos ir investicijos

A. *Tiksiai ir principai*

29. Šalys turėtų sudaryti plataus užmojo, išsamius ir subalansuotus susitarimus dėl prekybos paslaugomis ir investicijų į paslaugų ir ne paslaugų sektorius, gerbdamos kiekvienos Šalies reglamentavimo teisę. Šalys turėtų siekti užtikrinti prekybos paslaugomis liberalizavimo lygį, kuris būtų gerokai didesnis už Pasaulio prekybos organizacijoje (PPO) Šalių priisiimus išpareigojimus, remdamosi neseniai sudarytais Sąjungos laisvosios prekybos susitarimais (LPS).
30. Laikydamosi Bendrojo susitarimo dėl prekybos paslaugomis V straipsnio, Šalys turėtų siekti įtraukti daug sektorių, apimti visus teikimo būdus ir numatyti, kad įtrauktuose sektoriuose nebūtų iš esmės jokios diskriminacijos, numatant, kai tikslinga, išimtis ir apribojimus. Todėl susitarimai turėtų apimti tokius sektorius kaip profesinių ir verslo paslaugų, telekomunikacijų paslaugų, kurjerių ir pašto paslaugų, platinimo paslaugų, aplinkosaugos paslaugų, finansinių paslaugų, transporto paslaugų ir kitų abipusio intereso paslaugų sektorius.

B. *Patekimas į rinką ir nediskriminavimas*

31. Į susitarimus turėtų būti įtrauktos nuostatos dėl patekimo į rinką ir nacionalinės tvarkos taikymo Šalių paslaugų teikėjams ir investuotojams pagal priimančiosios valstybės taisykles, taip pat turėtų būti nustatyti investuotojams taikomi veiklos rezultatų reikalavimai. Tai užtikrintų, kad Šalių paslaugų teikėjams ir investuotojams būtų taikomos nediskriminacinės sąlygos, be kita ko, įsisteigimo atžvilgiu.
32. Šiais susitarimais turėtų būti sudarytos sąlygos fiziniams asmenims laikinai atvykti ir būti šalyje verslo tikslais nustatytoje srityse.

C. *Reglamentavimo aspektai*

33. Išlaikant reglamentavimo autonomiškumą, į susitarimus turėtų būti įtrauktos nuostatos, kuriomis skatinami skaidrūs, veiksmingi, kiek įmanoma, suderinami reglamentavimo metodai, skatinantys bereikalingų reglamentavimo reikalavimų vengimą.
34. Šiame kontekste Šalys turėtų susitarti dėl tvarkos, susijusios su vidaus reglamentavimu. Į ją turėtų būti įtrauktos horizontaliosios nuostatos, pavyzdžiui, dėl licencijavimo tvarkos, ir konkrečios reglamentavimo nuostatos abipusio intereso sektoriuose, pavyzdžiui, telekomunikacijų paslaugų, finansinių paslaugų, pristatymo paslaugų ir tarptautinio jūrų transporto paslaugų sektoriuose. Taip pat turėtų būti įtrauktos nuostatos dėl vidaus taisyklių, atspindinčių gerą reglamentavimo praktiką, rengimo ir priėmimo.
35. Šiame kontekste Šalys turėtų nustatyti savanoriško bendradarbiavimo reglamentavimo srityje sistemą abipusio intereso srityse, įskaitant keitimąsi informacija ir dalijimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais.
36. Šalys taip pat turėtų parengti tinkamas priemones, susijusias su tomis profesinėmis kvalifikacijomis, kurios yra būtinos siekiant verstis reglamentuojamosiomis profesijomis, kai tai atitinka abipusius Šalių interesus.

IV. Finansinės paslaugos

37. Šalys yra išpareigojusios išsaugoti finansinį stabilumą, rinkų vientisumą, investuotojų ir vartotojų apsaugą ir sąžiningą konkurenciją, kartu gerbdamos Šalių reglamentavimo ir sprendimų priėmimo autonomiškumą ir jų gebėjimą priimti jų interesus atitinkančius sprendimus dėl lygiavertiškumo. Tuo nedaromas poveikis Šalių gebėjimui priimti ar toliau taikyti bet kurią priemonę, kai tai būtina dėl prudencinių priežasčių. Šalys susitaria glaudžiai bendradarbiauti tarptautinėse įstaigose reglamentavimo ir priežiūros klausimais.

38. Pažymėdamos, kad abi Šalys turės lygiavertiškumo sistemas, kurios sudarys joms sąlygas paskelbti, kad trečiosios valstybės reglamentavimo ir priežiūros režimai yra lygiaverčiai reikiama tikslais, Šalys turėtų pradėti vertinti lygiavertiškumą viena kitos atžvilgiu pagal šias sistemas kuo greičiau po to, kai Jungtinė Karalystė išstos iš Sąjungos, stengdamosi baigti šiuos vertinimus iki 2020 m. birželio mėn. pabaigos. Šalys nuolat peržiūrės savo atitinkamas lygiavertiškumo sistemas.
39. Šalys susitaria, kad glaudus ir struktūrinis bendradarbiavimas reglamentavimo ir priežiūros klausimais atitinka abipusius jų interesus. Šis bendradarbiavimas turėtų būti įtvirtintas ekonominėje partnerystėje ir grindžiamas reglamentavimo autonomiškumo, skaidrumo bei stabilumo principais. Jį vykdant turėtų būti užtikrinamas skaidrumas ir tinkamos konsultacijos sprendimų dėl lygiavertiškumo priėmimo, taikymo sustabdymo ir panaikinimo procese, keitimasis informacija ir konsultacijos dėl reglamentavimo iniciatyvų ir kitų abipusio intereso klausimų tiek politiniu, tiek techniniu lygmeniu.

V. Skaitmeniniai klausimai

40. Intensyvėjančio tiek paslaugas, tiek prekes apimančios prekybos skaitmeninio kontekste Šalys turėtų nustatyti nuostatas, skirtas elektroninei prekybai palengvinti, šalinti nepateisinamas prekybos elektroninėmis priemonėmis kliūtis ir užtikrinti atvirą, saugią ir patikimą internetinę aplinką įmonėms ir vartotojams, pavyzdžiui, kiek tai susiję su elektroninėmis patikimumo užtikrinimo ir tapatumo nustatymo paslaugomis, arba nereikalaujant išankstinio leidimo tik dėl to, kad paslauga teikiama elektroninėmis priemonėmis. Šiomis nuostatomis taip pat turėtų būti palengvintas tarpvalstybinis duomenų judėjimas ir sprendžiamos nepagrįstų duomenų vietos nustatymo reikalavimų taikymo problemos, atkreipiant dėmesį į tai, kad šis palengvinimas neturės poveikio Šalių asmens duomenų apsaugos taisyklėms.
41. Taikydamos telekomunikacijų paslaugų sektorines nuostatas Šalys viena kitos paslaugų teikėjams turėtų suteikti sąžiningą ir vienodą prieigą prie viešųjų telekomunikacijų tinklų ir paslaugų ir spręsti antikonkurencinės praktikos keliamas problemas.
42. Šalys turėtų bendradarbiauti daugiašaliuose bei įvairių suinteresuotųjų subjektų forumuose ir pradėti dialogą, kad būtų keičiamasi informacija, patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais, susijusiais su besiformuojančiomis technologijomis.

VI. Kapitalo judėjimas ir mokėjimai

43. Šalys turėtų įtraukti nuostatas, kad būtų sudarytos sąlygos laisvam kapitalo ir mokėjimų, susijusių su sandoriais, kurie buvo liberalizuoti įgyvendinant ekonominę partnerystę, judėjimui, taikant atitinkamas išimtis.

VII. Intelektinė nuosavybė

44. Šalys turėtų numatyti intelektinės nuosavybės teisių apsaugą ir jų laikymosi užtikrinimą siekiant skatinti inovacijas, kūrybiškumą ir ekonominę veiklą, kai aktualu, apimant ne vien PPO sutarties dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba, ir Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos konvencijų standartus.
45. Taip Šalyse turėtų būti išlaikytas, *inter alia*, tam tikrų pagal autorių teisių teisę suteiktų teisių, pavyzdžiui, *sui generis* duomenų bazių gamintojų teisės ir menininkų kūrinių perpardavimo teisės, dabartinis aukštas apsaugos lygis. Atkreipdamos dėmesį į Susitarime dėl išstojimo suteiktą esamų geografinių nuorodų apsaugą, Šalys turėtų siekti nustatyti priemones, kuriomis būtų užtikrinta tinkama jų geografinių nuorodų apsauga.
46. Šalys turėtų išlaikyti laisvę nustatyti savo pačių intelektinės nuosavybės teisių galiojimo pabaigos režimą.
47. Šalys turėtų nustatyti bendradarbiavimo ir keitimosi informacija intelektinės nuosavybės srities abipusio intereso klausimais mechanizmą, pavyzdžiui, atitinkamus požiūrius ir procesus, susijusius su prekių ženklais, dizainu ir patentais.

VIII. Viešieji pirkimai

48. Atkreipdamos dėmesį į Jungtinės Karalystės ketinimą prisijungti prie PPO sutarties dėl viešųjų pirkimų, Šalys turėtų numatyti abipusių galimybių atitinkamose Šalių viešųjų pirkimų rinkose, apimant ne vien jų įsipareigojimus pagal Sutartį dėl viešųjų pirkimų abipusio intereso srityse ir nedarant poveikio jų vidaus taisyklėms, kuriomis siekiama apsaugoti jų esminius saugumo interesus.

49. Be to, Šalys turėtų įsipareigoti laikytis standartų, grindžiamų Sutarties dėl viešųjų pirkimų standartais, kuriais užtikrinamas rinkos galimybių, viešųjų pirkimų taisyklių, procedūrų ir praktikos skaidrumas. Remdamosi šiais standartais Šalys turėtų spręsti galimo savavališko elgesio skiriant sutartis problemą ir numatyti teisių gynimo priemones bei peržiūros procedūras, be kita ko, teisminėse institucijose.

IX. Judumas

50. Atkreipdamos dėmesį į tai, kad Jungtinė Karalystė nusprendė, jog nebebus taikomas laisvo asmenų judėjimo tarp Sąjungos ir Jungtinės Karalystės principas, Šalys turėtų nustatyti judumo tvarką, kaip išdėstyta toliau.
51. Judumo tvarka bus grindžiama Sąjungos valstybių narių tarpusavio nediskriminavimo ir visiško abipusiškumo principu.
52. Šiame kontekste Šalys siekia savo vidaus teisės aktais numatyti bevizį režimą, kuris būtų taikomas trumpalaikiams apsilankymams.
53. Šalys susitaria apsvaistinti sąlygas, taikomas atvykimui ir buvimui šalyje tokiais tikslais kaip moksliniai tyrimai, studijavimas, mokymai ar jaunimo mainai.
54. Be to, Šalys susitaria apsvaistinti galimybę spręsti socialinės apsaugos sistemų koordinavimo klausimą atsižvelgiant į būsimą asmenų judėjimą.
55. Laikydamosi savo taikytinų teisės aktų Šalys išnagrinės galimybę palengvinti jų atitinkamų sienų kirtimą teisėtų kelionių tikslais.
56. Bet kuria tokia nuostata nebus daromas poveikis taikomiems Jungtinės Karalystės ir Airijos tarpusavio susitarimams dėl bendros kelionių erdvės.
57. Siekdamas remti judumą Šalys patvirtina savo įsipareigojimą veiksmingai taikyti esamus tarptautinės šeimos teisės dokumentus, kurių šalys jos yra. Sąjunga atkreipia dėmesį į Jungtinės Karalystės ketinimą prisijungti prie 2007 m. Hagos konvencijos dėl išlaikymo, kuri šiuo metu jai dėl narystės Sąjungoje yra privaloma.
58. Šalys išnagrinės teismo bendradarbiavimo santuokos, tėvų pareigų ir kitose susijusiose srityse galimybes.
59. Šiomis priemonėmis būtų papildyti įsipareigojimai dėl fizinių asmenų laikino atvykimo ir buvimo šalyje verslo tikslais nustatytose srityse, kaip nurodyta šios dalies III skirsnyje. Šie įsipareigojimai neturėtų būti panaikinami dėl kurios nors iš Šalių teisės taikyti savo atitinkamus įstatymus, kitus teisės aktus ir reikalavimus, susijusius su atvykimu, buvimu šalyje ir darbu.

X. Transportas

A. Aviacija

60. Šalys turėtų užtikrinti keleivių ir krovinių susisiekimą oro transportu pasitelkiant Išsamų oro susisiekimo susitarimą (CATA). CATA turėtų apimti patekimą į rinką ir investicijas, aviacijos saugą ir saugumą, oro eismo valdymą ir nuostatas, skirtas atvirai ir sąžiningai konkurencijai užtikrinti, be kita ko, tinkamus ir aktualius vartotojų apsaugos reikalavimus ir socialinius standartus.
61. Šalys turėtų nustatyti papildomas priemones, kad būtų sudarytos sąlygos bendradarbiauti siekiant užtikrinti aukštus aviacijos saugos ir saugumo standartus, be kita ko, glaudžiai bendradarbiaudamos su Europos aviacijos saugos agentūra (EASA) ir Jungtinės Karalystės civilinės aviacijos administracija.

B. Kelių transportas

62. Šalys turėtų užtikrinti panašias galimybes patekti į rinką krovinių ir keleivių vežėjams kelių transportu, grindžiamas tinkamais ir aktualiais vartotojų apsaugos reikalavimais ir socialiniais standartais, taikomais tarptautiniam kelių transportui, ir prievolėmis, kylančiomis iš tarptautinių susitarimų kelių transporto srityje, kuriuos yra pasirašiusi tiek Jungtinė Karalystė, tiek Sąjunga ir (arba) jos valstybės narės, visų pirma dėl profesinės vežimo kelių transportu veiklos sąlygų, tam tikrų įdarbinimo tarptautinio kelių transporto srityje sąlygų, keliamas, keleivių vežimui kelių transportu ir pavojingų pavojingų krovinių vežimui keliais taikomų taisyklių. Be to, Šalys turėtų apsvaistinti papildomas priemones, skirtas kelionių privačiomis transporto priemonėmis klausimui spręsti.

C. *Geležinkelių transportas*

63. Šalys susitaria, kad turėtų būti atitinkamai nustatytos dvišalės priemonės dėl tarpvalstybinių geležinkelio paslaugų, be kita ko, siekiant palengvinti nuolatinį sklandų geležinkelio paslaugų, pavyzdžiui, Belfasto–Dublino traukinio linijos ir per Lamanšo tunelį teikiamų paslaugų, veikimą ir eksploatavimą.

D. *Jūrų transportas*

64. Šalys pažymi, kad keleivių ir krovinių susisiekimas jūrų transporto sektoriuje bus grindžiamas tarptautine teisine sistema. Šalys taip pat turėtų nustatyti atitinkamas priemones dėl tarptautinių jūrų transporto paslaugų patekimo į rinką.
65. Būsiami santykiai turėtų palengvinti bendradarbiavimą jūrų saugumo ir saugos srityje, įskaitant Europos jūrų saugumo agentūros (EMSA) ir Jungtinės Karalystės jūrų ir pakrančių agentūros keitimąsi informacija, atsižvelgiant į Jungtinės Karalystės, kaip trečiosios valstybės, statusą.

XI. Energetika

A. *Elektros energija ir dujos*

66. Šalys turėtų bendradarbiauti siekdamas remti ekonomiškai efektyvų, netaršų ir saugų elektros energijos ir dujų tiekimą, grindžiamą konkurencingomis rinkomis ir nediskriminuojančia prieiga prie tinklų.
67. Šalys turėtų nustatyti sistemą, kuria būtų palengvintas tokių elektros energijos ir dujų tinklų operatorių ir organizacijų, kaip Europos elektros energijos ir dujų perdavimo sistemos operatorių tinklai, techninis bendradarbiavimas planuojant ir naudojant jų sistemas jungiančią energetikos infrastruktūrą. Į šią sistemą taip pat turėtų būti įtraukti mechanizmai, skirti kuo geriau užtikrinti tiekimo saugumą ir veiksmingą prekybą įvairiais laikotarpiais naudojant jungiamuosius vamzdinius.

B. *Civilinė branduolinė sauga*

68. Pripažįstant branduolinės saugos ir branduolinio ginklo neplatavimo reikšmę, į būsimus santykius turėtų būti įtrauktas Europos atominės energijos bendrijos (Euratom) ir Jungtinės Karalystės plataus masto susitarimas dėl bendradarbiavimo branduolinėje srityje, susijęs su taikiu branduolinės energijos naudojimu, grindžiamas išipareigojimais laikytis esamų aukštų branduolinės saugos standartų. Susitarimas turėtų sudaryti sąlygas Euratom ir Jungtinės Karalystės bei jos nacionalinių institucijų bendradarbiavimui. Tai turėtų apimti keitimąsi informacija tokiose abipusio intereso srityse kaip garantijos, sauga ir bendradarbiavimas su Tarptautine atominės energijos agentūra (TATENA). Tai turėtų palengvinti prekybą branduolinėmis medžiagomis bei įranga ir sudaryti sąlygas Jungtinės Karalystės, kaip trečiosios valstybės, dalyvavimui Sąjungos radioaktyvumo lygio aplinkoje stebėsenos ir keitimosi informacija apie tai sistemose, konkrečiai, Europos bendrijos skubaus keitimosi radiologine informacija sistemoje ir Europos radiologinių duomenų mainų sistemoje.
69. Šalys atkreipia dėmesį į Jungtinės Karalystės ketinimą dalyvauti Euratom mokslinių tyrimų ir mokymo programose, kaip numatyta I dalies II skirsnyje.
70. Šalys pažymi, kad Euratom tiekimo agentūra ketina tinkamu laiku iš naujo įvertinti branduolinių medžiagų tiekimui tarp Sąjungos ir Jungtinės Karalystės įmonių taikomus leidimus ir patvirtintas sutartis, kuriuos ji yra bendrai pasirašiusi.
71. Be to, Šalys bendradarbiaus keisdamosi informacija apie medicininių radioaktyviųjų izotopų tiekimą.

C. *Anglies dioksido apmokestinimas*

72. Šalys turėtų apsvarstyti galimybę bendradarbiauti anglies dioksido apmokestinimo srityje, Jungtinės Karalystės nacionalinę šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą susiejant su Sąjungos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema.

XII. Žvejybos galimybės

73. Šalys turėtų bendradarbiauti dvišaliu ir tarptautiniu mastu, kad būtų užtikrinta žvejyba tausiais lygmenimis, skatinamas išteklių išsaugojimas ir švari, sveika bei produktyvi jūros aplinka, atkreipiant dėmesį į tai, kad Jungtinė Karalystė bus nepriklausoma pakrantės valstybė.
74. Išsaugodamos reglamentavimo autonomiškumą, Šalys turėtų nediskriminaciniu būdu bendradarbiauti plėtodamos žuvininkystės išteklių išsaugojimo, racionalaus valdymo ir reglamentavimo priemones. Jos glaudžiai bendradarbiaus su kitomis pakrantės valstybėmis ir tarptautiniuose forumuose, be kita ko, bendrų išteklių valdymo tikslu.

75. Bendros ekonominės partnerystės kontekste Šalys turėtų parengti naują žvejybos susitarimą dėl, *inter alia*, prieigos prie vandenų ir kvotų pasidalijimo.
76. Šalys dės visas pastangas sudaryti ir ratifikuoti savo naująjį žvejybos susitarimą ne vėliau kaip 2020 m. liepos 1 d., kad liktų pakankamai laiko ir juo būtų galima pasinaudoti nustatant pirmųjų metų po pereinamojo laikotarpio žvejybos galimybes.

XIII. Pasaulinis bendradarbiavimas

77. Šalys pripažįsta pasaulinio bendradarbiavimo svarbą siekiant spręsti bendro ekonominio, aplinkosaugos ir socialinio intereso klausimus. Iš esmės, išlaikydamos savo sprendimų priėmimo autonomiškumą, Šalys turėtų bendradarbiauti tarptautiniuose forumuose, pavyzdžiui, G 7 ir G 20, kai tai atitinka jų abipusį interesą, be kita ko, šiose srityse:
 - a) klimato kaitos;
 - b) darnaus vystymosi;
 - c) kovos su tarpvalstybine tarša;
 - d) visuomenės sveikatos ir vartotojų apsaugos;
 - e) finansinio stabilumo ir
 - f) kovos su prekybos protekcionizmu.
78. Būsimaiais santykiais turėtų būti dar kartą patvirtinti Šalių išsipareigojimai, susiję su tarptautiniais susitarimais dėl kovos su klimato kaita, įskaitant susitarimus, kuriais įgyvendinama Jungtinių Tautų bendroji klimato kaitos konvencija, pavyzdžiui, Paryžiaus susitarimą.

XIV. Vienodos sąlygos atvirai ir sąžiningai konkurencijai

79. Būsimaiais santykiais turi būti užtikrinta atvira ir sąžininga konkurencija. Tam užtikrinti skirtos nuostatos turėtų apimti valstybės pagalbą, konkurenciją, socialinius ir užimtumo standartus, aplinkos standartus, klimato kaitą ir atitinkamus mokesčių klausimus, remiantis vienodų sąlygų nuostatomis, numatytais Susitarime dėl išstojimo, ir atitikti bendrus ekonominius santykius. Šalys turėtų apsvarstyti tikslų išsipareigojimų atitinkamose srityse pobūdį, atsižvelgdamos į būsimų santykių apimtį ir glaudumą. Šiais išsipareigojimais kaip būsimų santykių dalimi turėtų būti sujungti tinkami ir aktualūs Sąjungos ir tarptautiniai standartai ir derami mechanizmai siekiant užtikrinti veiksmingą įgyvendinimą viduje, vykdymo užtikrinimą ir ginčų sprendimą.

III DALIS. PARTNERYSTĖ SAUGUMO SRITYJE

I. Tikslai ir principai

80. Siekdamas užtikrinti Europos saugumą ir savo atitinkamų piliečių saugumą, Šalys turėtų nustatyti plačią, visapusišką ir subalansuotą partnerystę saugumo srityje. Šia partnerystėje bus atsižvelgta į geografinį artumą ir kintančias grėsmes, įskaitant sunkių formų tarptautinį nusikalstamumą, terorizmą, kibernetinius išpuolius, dezinformacijos kampanijas, hibridines grėsmes, taisyklėmis grindžiamos tarptautinės tvarkos silpnėjimą ir valstybinių grėsmių atgijimą. Partnerystėje bus gerbiamas Jungtinės Karalystės suverenitetas ir Sąjungos autonomiškumas.
81. Šalys skatins visuotinį saugumą, klestėjimą ir veiksmingą daugiašališkumą, grindžiamus jų bendrais principais, vertybėmis ir interesais. Partnerystė saugumo srityje turėtų apimti teisėsaugos ir teisminių bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, bendradarbiavimą užsienio politikos, saugumo ir gynybos srityse, taip pat teminį bendradarbiavimą bendro intereso srityse.

II. Teisėsaugos ir teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose

82. Būsimuose santykiuose bus numatytas visapusiškas, glaudus, subalansuotas ir abipusis teisėsaugos ir teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose, siekiant užtikrinti tvirtus operatyvinius pajėgumus nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ir baudžiamojo persekiojimo už jas tikslais, atsižvelgiant į geografinį artumą, bendras ir kintančias grėsmes, su kuriomis susiduria Šalys, abipusę naudą savo piliečių saugai ir saugumui ir į tai, kad Jungtinė Karalystė bus Šengeno erdvei nepriklausanti trečioji valstybė, kurioje nebus numatytas laisvas asmenų judėjimas.

83. Šalys susitaria, kad būsimų susitarimų mastu ir taikymo sritimi turėtų būti užtikrinta tinkama teisių ir pareigų pusiausvyrą – kuo artimesnė ir glaudesnė bus partnerystė, tuo didesnės bus su tuo susijusios pareigos. Jie turėtų atspindėti išipareigojimus, kuriuos Jungtinė Karalystė yra pasirengusi priimti ir kuriais būtų gerbiamas Sąjungos teisinės tvarkos vientisumas, pavyzdžiui, kiek tai susiję su taisyklių derinimu ir ginčų sprendimo bei vykdymo užtikrinimo mechanizmais, įskaitant Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) vaidmenį aiškinant Sąjungos teisę. Jie taip pat turėtų būti grindžiami ilgalaikiais išipareigojimais asmenų pagrindinių teisių srityje, įskaitant tai, kad turi būti toliau laikomasi EŽTK ir ji turi būti toliau įgyvendinama, ir tinkama asmens duomenų apsauga – abu šie aspektai yra esminės išankstinės sąlygos siekiant sudaryti sąlygas Šalių numatytam bendradarbiavimui, – taip pat išipareigojimais tarpvalstybinio principo *ne bis in idem* taikymo ir procesinių teisių srityje. Jie taip pat turėtų atspindėti Sąjungos ir jos valstybių narių išipareigojimą Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos atžvilgiu.
84. Atkreipiant dėmesį į šiuos išipareigojimus, būsimi santykiai turėtų apimti priemones visose trijose bendradarbiavimo srityse: keitimosi duomenimis; teisėsaugos institucijų operatyvinio bendradarbiavimo ir teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose; kovos su pinigų plovimu ir kovos su terorizmo finansavimu srityse.
- A. *Keitimasis duomenimis*
85. Pripažindamos, kad veiksmingas ir skubus dalijimasis duomenimis bei jų analizė yra itin svarbūs modernios teisėsaugos srityje, Šalys susitaria nustatyti priemones, kuriomis tai būtų atspindėta, siekiant reaguoti į kintančias grėsmes, žlugdyti terorizmą ir sunkių formų nusikalstamumą, sudaryti palankesnes sąlygas tyrimams bei baudžiamajam persekiojimui ir užtikrinti visuomenės saugumą.
86. Šalys turėtų nustatyti abipuses priemones, skirtas laiku, veiksmingai ir rezultatyviai keistis keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenimis ir tokių duomenų, saugomų atitinkamose nacionalinėse PNR tvarkymo sistemose, tvarkymo rezultatais, taip pat DNR, pirštų atspaudų ir transporto priemonių registracijos duomenimis (Priumo sistema).
87. Šalys turėtų apsvarstyti galimybę numatyti papildomas priemones, tinkamas būsimam Jungtinės Karalystės statusui, skirtas keistis duomenimis, pavyzdžiui, keistis informacija apie ieškomus arba dingusius asmenis ir daiktus ir informacija apie teistumą, kad būtų užtikrinti pajėgumai, kurie, kiek tai techniškai ir teisiškai įmanoma ir jeigu laikoma, kad jie būtini ir atitinka abiejų Šalių interesus, būtų panašūs į pajėgumus, kuriems sudaromos sąlygos atitinkamais Sąjungos mechanizmais.
- B. *Teisėsaugos institucijų operatyvinis bendradarbiavimas ir teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose*
88. Šalys pripažįsta vertę, kuri būtų gauta sudarius palankesnes sąlygas Jungtinės Karalystės ir valstybių narių teisėsaugos ir teisminių institucijų bendradarbiavimui, todėl dirbs kartu siekdamos nustatyti Jungtinės Karalystės bendradarbiavimo per Europolą ir Eurojustą sąlygas.
89. Šalys turėtų nustatyti veiksmingas priemones, grindžiamas supaprastintomis procedūromis ir laiko terminais, kuriomis remdamosi Jungtinė Karalystė ir valstybės narės galėtų veiksmingai ir skubiai perduoti įtariamuosius ir nuteistus asmenis, numatant galimybes netaikyti abipusio baudžiamumo reikalavimo, ir nustatyti, kaip šios priemonės būtų taikomos savo pačių piliečiams ir už politinius nusikaltimus.
90. Šalys turėtų apsvarstyti galimybę numatyti papildomas priemones, tinkamas būsimam Jungtinės Karalystės statusui, skirtas teisėsaugos institucijų praktiniam bendradarbiavimui ir teisminių institucijų bendradarbiavimui baudžiamosiose bylose, pavyzdžiui, jungtines tyrimų grupes, kad būtų užtikrinti pajėgumai, kurie, kiek tai techniškai ir teisiškai įmanoma ir jeigu laikoma, kad jie būtini ir atitinka abiejų Šalių interesus, būtų panašūs į pajėgumus, kuriems sudaromos sąlygos atitinkamais Sąjungos mechanizmais.
- C. *Kova su pinigų plovimu ir kova su terorizmo finansavimu*
91. Šalys susitaria remti tarptautines pastangas užkirsti kelią pinigų plovimui ir teroristų finansavimui ir su jais kovoti, visų pirma laikantis Finansinių veiksmų darbo grupės (FATF) standartų ir vykdant susijusį bendradarbiavimą. Šalys susitaria numatyti daugiau, nei numatyta FATF standartuose, kiek tai susiję su tikrosios nuosavybės skaidrumu ir anonimiškumu, siejamo su virtualiųjų valiutų naudojimu, panaikinimu, be kita ko, įpareigojant virtualiųjų valiutų konvertavimo ir depozicinės piniginės paslaugų teikėjus taikyti su vartotojų išsamiau patikrinimu susijusią kontrolę.

III. Užsienio politika, saugumas ir gynyba

92. Šalys remia plataus užmojo, glaudų ir ilgalaikį bendradarbiavimą išorės veiksmų srityje siekiant apsaugoti piliečius nuo išorės grėsmių, įskaitant naujai kylančias grėsmes, užkirsti kelią konfliktams, stiprinti tarptautinę taiką ir saugumą, be kita ko, per Jungtines Tautas ir NATO, ir šalinti pasaulinių problemų, tokių kaip terorizmas ar neteisėta migracija, giluminės priežastis. Jos propaguos taisyklėmis grindžiama tarptautinę tvarką ir visame pasaulyje skleis savo bendras vertybes.

93. Šalys skatins darnų vystymąsi ir skurdo panaikinimą. Šiuo atžvilgiu jos toliau remis Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų ir Europos konsensuso dėl vystymosi įgyvendinimą.
94. Šalys formuos ir vykdys savo užsienio politiką vadovaudamosi savo atitinkamais strateginiais ir saugumo interesais ir savo atitinkamomis teisinėmis sistemomis. Tada ir tais atvejais, kai tie interesai yra bendri, Šalys turėtų glaudžiai bendradarbiauti dvišaliu lygmeniu ir tarptautinėse organizacijose. Šalys turėtų numatyti lankstų ir išplečiamą bendradarbiavimą, kuriuo būtų užtikrinta galimybė Jungtinei Karalystei kuo veiksmingiau suvienyti pastangas su Sąjunga, be kita ko, krizių metu arba įvykus rimtiems incidentams.
95. Šiuo tikslu būsimuose santykiuose turėtų būti numatyti tinkami dialogo, konsultacijų, veiksmų koordinavimo, keitimosi informacija ir bendradarbiavimo mechanizmai. Taip pat šiuose santykiuose turėtų būti sudaromos sąlygos komandiruoti ekspertus, kai tai tikslinga ir atitinka Šalių abipusius interesus.
- A. *Konsultacijos ir bendradarbiavimas*
96. Šalys turėtų nustatyti struktūrizuotas konsultacijas ir reguliarius teminius dialogus, identifikuodamos sritis ir veiklą, kurių atveju glaudus bendradarbiavimas galėtų padėti siekti bendrų tikslų.
97. Šiuo atžvilgiu politinis dialogas dėl bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) ir bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP), taip pat sektoriniai dialogai suteiktų galimybę Šalims lanksčiai konsultuotis įvairiais lygmenimis (ministrų, vyresniųjų pareigūnų, darbiniau). Vyriausiasis įgaliotinis gali, kai tinkama, pakviesti Jungtinę Karalystę į neformalius Sąjungos valstybių narių ministrų posėdžius.
98. Šalys turėtų siekti glaudžiai bendradarbiauti su trečiosiomis valstybėmis, be kita ko, saugumo, konsulinių paslaugų teikimo bei konsulinės apsaugos ir vystymosi projektų klausimais, taip pat tarptautinėse organizacijose ir forumuose, ypač Jungtinėse Tautose. Tai turėtų suteikti Šalims galimybę, kai aktualu, nuosekliai remti viena kitos pozicijas, vykdyti išorės veiksmus ir spręsti pasaulines problemas, be kita ko, per sutartus pareiškimus, demaršus ir bendras pozicijas.
- B. *Sankcijos*
99. Šalys vykdo nepriklausomą sankcijų politiką, vadovaudamosi savo atitinkama užsienio politika, tačiau kartu pripažįsta sankcijas kaip daugiašalę užsienio politikos priemonę ir glaudžių konsultacijų ir bendradarbiavimo naudą.
100. Konsultacijos dėl sankcijų turėtų apimti keitimąsi informacija dėl įtraukimo į sąrašus atvejų, dėl tokio įtraukimo pagrindimo, rengimo, įgyvendinimo bei vykdymo užtikrinimo, taip pat techninę paramą ir dialogą dėl būsimų įtraukimo į sąrašus atvejų ir režimų. Tais atvejais, kai Šalys yra suderinusios užsienio politikos tikslus, kuriais grindžiamas konkretus būsimas sankcijų režimas, Šalys intensyviau keisis informacija atitinkamuose šio sankcijų režimo politikos ciklo etapuose ir turės galimybę priimti sankcijas, kurios vienos kitas papildo.
- C. *Operacijos ir misijos*
101. Šalys palankiai vertina glaudų bendradarbiavimą Sąjungos vadovaujamose tiek civilinėse, tiek karinėse krizių valdymo misijose ir operacijose. Todėl būsimi santykiai turėtų suteikti galimybę Jungtinei Karalystei, atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį, dalyvauti BSGP misijose ir operacijose pagal pagrindų susitarimą dėl dalyvavimo.
102. Jeigu, politinio dialogo metu iš anksto pasikonsultavus ir pasikeitus informacija, Jungtinė Karalystė nurodo ketinanti prisidėti prie planuojamos BSGP misijos arba operacijos, kurioje gali dalyvauti trečiosios valstybės, Šalys turėtų atitinkamuose planavimo proceso etapuose intensyviau sąveikauti ir keistis informacija, proporcingai Jungtinės Karalystės įnašui lygiu. Tai suteiktų galimybę Jungtinei Karalystei kuo geriau pritaikyti savo įnašą ir laiku teikti ekspertines žinias.
103. Jungtinė Karalystė, kaip prie konkrečios BSGP misijos ar operacijos prisidedanti valstybė, dalyvautų pajėgų kūrimo konferencijoje, kvietime skirti įnašų ir Prisidedančiųjų valstybių komiteto posėdžiuose, kad būtų sudarytos sąlygos dalytis informacija apie misijos ar operacijos įgyvendinimą. BSGP karinių operacijų atveju ji taip pat turėtų turėti galimybę komandiruoti darbuotojus į paskirtą operacijos štabą proporcingai savo įnašui lygiu.

D. *Gynybos pajėgumų plėtojimas*

104. Būsimiems santykiams turėtų būti naudingas Šalių subjektų bendradarbiavimas mokslinių tyrimų ir pramonės srityje konkrečiuose Europos bendradarbiavimo projektuose, kuriais siekiama palengvinti sąveikumą ir skatinti bendrai veikiančių ginkluotųjų pajėgų veiksmingumą. Šiuo atžvilgiu, nors abi Šalys turėtų išlaikyti savo atitinkamą strateginį autonomiškumą ir veiksmų laisvę, grindžiamus jų atitinkamomis patikimomis vidaus gynybos pramoninėmis bazėmis, Šalys susitaria, kiek tai įmanoma, sudaryti galimybes pagal Sąjungos teisės sąlygas:
- a) Jungtinei Karalystei pagal administracinį susitarimą bendradarbiauti atitinkamuose esamuose ir būsimuose Europos gynybos agentūros (EGA) projektuose;
 - b) atitinkantiems Jungtinės Karalystės subjektams dalyvauti bendradarbiaujamojo pobūdžio gynybos projektuose, kuriuose dalyvauja Sąjungos subjektai ir kuriuos remia Europos gynybos fondas (EGF), ir
 - c) Jungtinei Karalystei bendradarbiauti projektuose pagal nuolatinę struktūrizuotą bendradarbiavimą (PESCO), kai ją išimtiniais atvejais pakviečia dalyvauti PESCO sudėties Europos Sąjungos Taryba.

E. *Keitimasis žvalgybos informacija*

105. Šalys turėtų atitinkamai laiku ir savanoriškai keistis žvalgybos informacija, visų pirma kovos su terorizmu, hibridinių grėsmių ir kibernetinių grėsmių srityse, taip pat remiant tas BSGP misijas ir operacijas, prie kurių Jungtinė Karalystė prisidės. Žvalgybos rezultatus Šalys rengs savarankiškai, tačiau toks keitimasis žvalgybos informacija turėtų prisidėti prie vienodo Europos saugumo aplinkos supratimo.
106. Būsimuose santykiuose turėtų būti numatyta galimybė atitinkamoms Sąjungos įstaigoms ir Jungtinės Karalystės valdžios institucijoms laiku keistis žvalgybos ir neskelbtina informacija. Europos Sąjungos palydovų centras (SATCEN) ir Jungtinė Karalystė turėtų bendradarbiauti palydovinių vaizdų srityje.

F. *Kosmosas*

107. Šalys turėtų apsvarstyti tinkamą bendradarbiavimo kosmoso srityje tvarką.

G. *Vystomasis bendradarbiavimas*

108. Šalys turėtų užmegzti dialogą, kad būtų galima sudaryti sąlygas viena kitą papildančioms vystymosi programavimo ir įgyvendinimo strategijoms.
109. Remdamosi abipusiu interesu, Šalys turėtų apsvarstyti, kaip Jungtinė Karalystė galėtų prisidėti prie Sąjungos priemonių ir mechanizmų, įskaitant veiksmų koordinavimą su Sąjungos delegacijomis trečiojoje valstybėse.

IV. **Teminis bendradarbiavimas**

A. *Kibernetinis saugumas*

110. Šalys dar kartą patvirtina savo pasiryžimą siekti saugumo ir stabilumo kibernetinėje erdvėje pasitelkiant intensyvesnę tarptautinę bendradarbiavimą. Šalys susitaria savanoriškai ir laiku keistis informacija laikantis abipusiškumo principo, be kita ko, apie kibernetinius incidentus, išpuolius vykdančių asmenų metodus ir kilmę, grėsmių analizę ir geriausios praktikos pavyzdžius, kad padėtų apsaugoti Jungtinę Karalystę ir Sąjungą nuo bendrų grėsmių.
111. Visų pirma, Jungtinė Karalystė turėtų glaudžiai bendradarbiauti su Europos Sąjungos Kompiuterinių incidentų tyrimo tarnyba (CERT-ES) ir, su sąlyga, kad bus sudarytas Sąjungos teisėje numatytas susitarimas, dalyvauti tam tikroje Bendradarbiavimo grupės, įsteigtos pagal Sąjungos direktyvą dėl tinklų ir informacinių sistemų saugumo, ir Europos Sąjungos tinklų ir informacijos apsaugos agentūros (ENISA) veiklose.
112. Šalys turėtų bendradarbiauti, kad atitinkamose tarptautinėse įstaigose būtų skatinama veiksminga pasaulinė praktika kibernetinio saugumo srityje.
113. Jungtinė Karalystė ir Sąjunga nustatys dialogą kibernetiniais klausimais, kad skatintų bendradarbiavimą ir nustatytų būsimą bendradarbiavimo galimybes randantis naujoms grėsmėms, galimybėms ir partnerystėms.

B. Civilinė sauga

114. Šalys turėtų bendradarbiauti civilinės saugos srityje, kai tai susiję su gaivalinėmis ar žmogaus sukeltomis nelaimėmis. Šiam bendradarbiavimui sąlygas sudarytų Jungtinės Karalystės dalyvavimas Sąjungos civilinės saugos mechanizme dalyvaujančiosios valstybės teisėmis.

C. Sveikatos saugumas

115. Šalys turėtų bendradarbiauti sveikatos saugumo klausimais vadovaudamosi esamais Sąjungos susitarimais su trečiosiomis valstybėmis. Šalys sieks nuosekliai bendradarbiauti tarptautiniuose forumuose nustatytų ir naujai kylančių grėsmių sveikatos saugumui prevencijos, aptikimo, parengties joms ir atsako į jas klausimais.

D. Neteisėta migracija

116. Šalys bendradarbiaus siekdamos spręsti neteisėtos migracijos klausimą, įskaitant jos veiksnius ir pasekmes, kartu pripažindamos būtinybę apsaugoti pažeidžiamiausius asmenis. Šis bendradarbiavimas apims:
- operatyvinį bendradarbiavimą su Europolu siekiant kovoti su organizuotu tarptautiniu nusikalstamumu imigracijos srityje;
 - darbą su Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra siekiant sustiprinti Sąjungos išorės sieną ir
 - dialogą dėl bendrų tikslų ir bendradarbiavimo, įskaitant bendradarbiavimą trečiojoje valstybėje ir tarptautiniuose forumuose, siekiant spręsti neteisėtos migracijos klausimą ankstesniame migracijos etape.

E. Kova su terorizmu ir smurtiniu ekstremizmu

117. Šalys turėtų bendradarbiauti kovos su terorizmu, smurtiniu ekstremizmu ir naujai kylančiomis grėsmėmis klausimais, siekdamos didinti savo bendrą saugumą ir ginti bendrus interesus. Pripažįstant abipusę kolektyvinio dialogo ir operatyvinio bendradarbiavimo naudą, partnerystėje turėtų būti remiami šie veiksmai:
- keitimasis geriausios praktikos pavyzdžiais ir ekspertinėmis žiniomis, susijusiais su svarbiausiais klausimais ir temomis;
 - bendradarbiavimas su atitinkamomis žvalgybos informacijos analizės įstaigomis siekiant užtikrinti veiksmingą Šalių dalijimąsi vertinimo rezultatais, be kita ko, kovos su terorizmu srityje, ir
 - glaudų dialogą dėl naujai kylančių grėsmių ir naujų pajėgumų.

V. Įslaptinta ir neskelbtina neįslaptinta informacija

118. Šalys susitaria sudaryti Informacijos saugumo susitarimą (taip pat nustatyti jo įgyvendinimo tvarką), kuriame būtų numatytos abipusės garantijos dėl Šalių įslaptintos informacijos tvarkymo ir apsaugos.
119. Prireikus Šalys turėtų nustatyti neskelbtinos neįslaptintos informacijos, kurią jos viena kitai teikia ir kuria tarpusavyje keičiasi, apsaugos sąlygas.

IV DALIS. INSTITUCINĖS IR KITOS HORIZONTALIOSIOS PRIEMONĖS**I. Struktūra**

120. Būsimi santykiai turėtų būti grindžiami visa apimančia institucine sistema, aprėpiančia skyrius ir susietus susitarimus, susijusius su konkrečiomis bendradarbiavimo sritimis, kartu pripažįstant, kad tiksli teisinė šių būsimų santykių forma bus nustatyta oficialiose derybose. Kai tikslinga, atskirose srityse Šalys gali nustatyti konkrečias valdymo priemones.
121. Šalys taip pat gali nuspręsti, kad tam tikras susitarimas turėtų nepriklausyti visa apimančiai institucinei sistemai, ir tokiais atvejais turėtų numatyti tinkamas valdymo priemones.
122. Šalys atkreipia dėmesį į tai, kad visa apimanti institucinė sistema galėtų būti nustatyta asociacijos susitarimu.
123. Šalys turėtų numatyti galimybę peržiūrėti būsimus santykius.

II. Valdymas

124. Siekdamos užtikrinti tinkamą būsimų santykių veikimą ir visapusiškai paisydamos savo atitinkamų teisinių sistemų, Šalys išipareigoja vesti reguliary dialogą ir nustatyti patikimą, efektyvią ir veiksmingą jo valdymo, priežiūros, įgyvendinimo, peržiūros ir plėtojimo laikui bėgant tvarką, taip pat ginčų sprendimo ir vykdymo užtikrinimo tvarką, grindžiamą Susitarime dėl išstojimo numatyta tvarka.

A. *Strateginė kryptis ir dialogas*

125. Būsiami santykiai turėtų apimti Šalių dialogą aukščiausiojo lygio susitikimuose, susitikimuose ministrų ir techniniu lygmenimis, taip pat parlamentų lygmeniu. Šalys turėtų skatinti pilietinės visuomenės dialogą.
126. Šiame kontekste aukščiausiojo lygio susitikimuose ir susitikimuose ministrų lygmeniu turėtų būti prižiūrimi būsiami santykiai, suteikiama strateginė kryptis ir aptariamos galimybės bendradarbiauti abipusio intereso srityse, be kita ko, regioniniais ir visuotiniais klausimais. Taip būtų skatinami tvirti Šalių tarpusavio santykiai, remiamas susitarimų veikimas ir sudaromos sąlygos plėtoti partnerystę reaguojant į kintančias ir nenumatytas aplinkybes.
127. Be to, turėtų būti vedami konkretūs teminiai dialogai ministrų ir vyresniųjų pareigūnų lygmenimis, užmezgami įgyvendinant partnerystes ekonomikos ir saugumo srityse; jie turėtų būti vedami taip dažnai, kiek tai būtina veiksmingam būsimų santykių veikimui.
128. Šalys pritaria tam, kad būtų užmezgamas Europos Parlamento ir Jungtinės Karalystės Parlamento tarpusavio dialogas, kai tai, jų nuomone, yra reikalinga, kad teisėkūros institucijos dalytųsi nuomonėmis ir ekspertinėmis žiniomis su būsimaiais santykiais susijusiais klausimais.

B. *Valdymas, administravimas ir priežiūra*

129. Šalys turėtų įsteigti Jungtinį komitetą, kuris būtų atsakingas už būsimų santykių įgyvendinimo ir veikimo valdymą ir priežiūrą, palengvintų ginčų sprendimą, kaip nurodyta toliau, ir teiktų rekomendacijas dėl šių santykių raidos.
130. Jungtinis komitetas turėtų būti sudarytas iš Šalių atitinkamo lygmens atstovų, nustatyti savo darbo tvarkos taisykles, priimti sprendimus bendru sutarimu, o posėdžius rengti taip dažnai, kiek reikia jo užduotims vykdyti. Prireikus jis galėtų įsteigti specializuotus pakomitečius, kurie padėtų jam vykdyti jo užduotis.

C. *Aiškinimas*

131. Visapusiškai paisydamos Šalių teisinių sistemų autonomiškumo, Sąjunga ir Jungtinė Karalystė sieks užtikrinti nuoseklų būsimų santykių aiškinimą ir taikymą.

D. *Ginčų sprendimas*

132. Šalys ginčų sprendimo ir vykdymo užtikrinimo procedūras pagrįs Susitarime dėl išstojimo numatytomis procedūromis. Šiuo tikslu Šalys turėtų pirmiausia dėti visas pastangas bet kurį klausimą dėl būsimų santykių veikimo išspręsti diskusijų ir konsultacijų būdu. Jei kuri nors iš Šalių mano, kad tai būtina, ji turėtų galėti perduoti klausimą oficialiai išspręsti Jungtiniam komitetui.
133. Išskyrus atvejus, kai numatyta kitaip, Jungtinis komitetas gali susitarti ginčą bet kuriuo metu perduoti spręsti nepriklausomai arbitražo kolegijai, ir bet kuri iš Šalių turėtų galėti tai padaryti, jeigu Jungtiniam komitetui per nustatytą laikotarpį nepavyktų išspręsti ginčo abipusiai priimtiniu būdu. Nepriklausomos arbitražo kolegijos sprendimai Šalims bus privalomi.
134. Jeigu ginčo metu kyla klausimas dėl Sąjungos teisės aiškinimo, o tai taip pat gali nurodyti bet kuri iš Šalių, arbitražo kolegija turėtų perduoti klausimą spręsti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui (ESTT), kaip vienintelei arbitražo įstaigai Sąjungos teisės srityje, kad jis priimtų privalomą sprendimą. Arbitražo kolegija turėtų išspręsti ginčą vadovaudamasi ESTT priimtu sprendimu. Jeigu viena iš Šalių mano, kad arbitražo kolegija turėjo Sąjungos teisės aiškinimo klausimą perduoti spręsti ESTT, ji gali prašyti kolegijos peržiūrėti savo vertinimą ir pateikti jo priežastis.
135. Jei viena iš Šalių nesiima priemonių, būtinų, kad privalomas sprendimas dėl ginčo būtų įvykdytas per pagrįstą laikotarpį, kita Šalis turėtų teisę prašyti finansinės kompensacijos ar imtis proporcingų ir laikinų priemonių, įskaitant pagal jos būsimums santykius prisiimtų įsipareigojimų vykdymo sustabdymą. Būsimuose santykiuose taip pat bus nustatytos sąlygos, kuriomis įsipareigojimų, kylančių iš bet kurio Sąjungos ir Jungtinės Karalystės susitarimo dalių, vykdymas gali būti sustabdytas, be kita ko, kaip numatyta Susitarimo dėl išstojimo 178 straipsnyje. Bet kuri iš Šalių gali dėl tokių priemonių proporcingumo kreiptis į nepriklausomą arbitražo kolegiją.

III. Išimtys ir apsaugos priemonės

136. Būsimoose santykiuose turėtų būti numatytos tinkamos išimtys dėl saugumo; už nacionalinį saugumą atsakingos atitinkamai tik pačios Sąjungos valstybės narės ir Jungtinė Karalystė.
137. Būsimoose santykiuose Šaliai turėtų būti numatyta galimybė su rimtais ekonominiais, visuomeniniais ar aplinkos apsaugos srities sunkumais susijusių aplinkybių atveju aktyvuoti laikinas apsaugos priemones, kuriomis kitais atvejais būtų pažeisti jos įsipareigojimai. Tokios priemonės turėtų būti taikomos laikantis griežtų sąlygų ir jose turėtų būti numatyta teisė kitai Šaliai imtis pusiausvyros atkūrimo priemonių. Dėl taikomų priemonių proporcingumo spręstų nepriklausomas arbitražas.

V DALIS. PAŽANGOS PROCESAS

138. Nustatant pagrindinius būsimų Sąjungos ir Jungtinės Karalystės santykių principus, šia deklaracija patvirtinama, kaip nustatyta Susitarime dėl išstojimo, kad abi Šalys, vadovaudamosi geros valios principais, aiškiai siekia parengti susitarimus, kuriais būtų įgyvendinami šie santykiai, ir pradėti oficialių derybų procesą kuo greičiau po to, kai Jungtinė Karalystė išstos iš Sąjungos, kad jie galėtų įsigalioti ne vėliau kaip 2020 m. pabaigoje.
139. Abi Šalys patvirtina, kad su Šiaurės Airijos taikos procesu susiję pasiekimai, garantijos ir įsipareigojimai išliks ypač svarbūs taikai, stabilumui ir susitaikymui. Jos susitaria, kad turi būti užtikrinta 1998 m. balandžio 10 d. Jungtinės Karalystės Vyriausybės, Airijos Vyriausybės ir kitų daugiašalių derybų dalyvių pasiektas Didžiojo penktadienio arba Belfasto susitarimo (toliau – 1998 m. Susitarimo) visų dalių apsauga; tai apima ir praktinį 1998 m. Susitarimo dėl Airijos salos taikymą ir visus 1998 m. Susitarime nustatytus santykius.
140. Šalys darys pažangą rengdamos teisinius susitarimus, kuriais būsimi santykiai bus įgyvendinami dviem etapais.

I. Iki išstojimo

141. Laikotarpiu tarp šios deklaracijos patvirtinimo ir Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos abi Šalys dirbs parengiamąjį organizacinį darbą siekdamos sudaryti sąlygas greitai pradėti oficialias derybas ir daryti jose pažangą.
142. Vykdam šį darbą turėtų būti parengtas siūlomas reikalingos darbo programos įgyvendinimo tvarkaraštis, nustatčius sritis, kurioms gali reikėti skirti daugiausia dėmesio, pavyzdžiui, tiems elementams, kurie yra susiję su alternatyvia tvarka, kuria būtų visam laikui užtikrinta, kad bus išvengta realios sienos Airijos saloje.
143. Šalys taip pat svarstys oficialių derybų logistikos reikalavimus.

II. Po išstojimo

144. Po to, kai Sąjunga bus ėmusi veiksmų, būtinų pradėti oficialias derybas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnį, numatoma, kad Šalys lygiagrečiai ves derybas dėl susitarimų, kurie reikalingi teisinei būsimų santykių formai nustatyti.
145. Iškart po Jungtinės Karalystės išstojimo ir remdamosi savo parengiamuoju darbu Šalys susitars dėl programos, be kita ko, dėl:
- derybų etapų struktūros ir formato, be kita ko, dėl lygiagrečių kryptų, ir
 - oficialaus derybų etapų tvarkaraščio.
146. Ši programa bus parengta siekiant įgyvendinti bendrą Šalių ketinimą, nurodytą 138 punkte.

III. Peržiūros etapai

147. Po Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos dienos Šalys ne rečiau kaip kas šešis mėnesius rengs aukšto lygio konferenciją, kurioje būtų įvertinta pažanga ir kiek įmanoma tarpusavyje susitarta dėl tolesnių veiksmų.
-